Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII Ч. 85. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ТРАВНЯ — FRIDAY, MAY 4, 1956. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 85. VOL. LXIII.

ЗДА ПРИСПІШУЮТЬ ПІДГОТОВУ ПРОДУКЦІЇ КЕРОВАНИХ РАКЕТ

Вашингтон. — Корпорація Дженерал Дайнамікс одержала від командування летунських збройних сил ЗДА доручення почати негайно будову нової фабрики для продукції міжконтинентальних баллістичних керованих ракет, що їх уважають „остаточною збросю" сучасної доби. В політичних колах звертають увагу, що це вперше командування летунських збройних сил вжило в повідомленні про міжконтинентальні керовані ракети слова „продукція" і тому теж думають, що справа реалізації дотеперішніх плянів у цій ділянці сьогодні вже цілком актуальна. Заплянована до продукції міжконтинентальна баллістична ракета могтиме розвивати швидкість від 5,000 до 15,000 миль на годину. Виряджена в водневу бомбу ця ракета перелітатиме океан на протязі кількох мінут і, долетівши до цілі, вона нищитиме в одній миті цілі великі міста. Водневу бомбу, що її можна б вбудувати в таку ракету, вже випродуковано. Фабрика для продукції цих ракет, завданням якої будуть дослідні праці, продукування і випробовування міжконтинентальних ракет, буде збудована за 40 мільйонів долярів уже найдалі до весни 1957 року на 280 акрах землі і в ній працюватиме 6,600 спеціялістів. Ракети будуть випробовувані понад південним Атлантійським океаном із летунських ракетних баз на Флориді. Фабрика ця буде збудована в Сорренто Кеньйон у Каліфорнії на північ від Сан Дієго.

Ген. ЛеМей виявляє недоліки в продукції бомбардувальників В-52

Вашингтон. — Закінчуючи свої зізнання в окремій сенатській підкомінії для справ повітряної оборони, командувач стратегічної летунської збройної сили ген. Куртіс Е. ЛеМей виявив поважні недотягнення в продукції деяких складових частин, вжитих при будові бомбардувальників В-52. Браки в доставлених фабриками бомбардувальниках були такі, що командування летунських збройних сил могло прийняти в 1955 році із 57 збудованих бомбардувальників тільки 41, а в 1956 році з усіх збудованих 21 бомбардувальника прийнято тільки шість. Бомбардувальник В-52, призначений для перевозу гідроґенних бомб, є головною збросю З'єдинених Держав в їх евентуальному конфлікті із Совєтським Союзом і збудування одного такого літака коштує 8,000,000 долярів. Дефекти виявилися головно в електричній системі збудованих бомбардувальників і в одному випадку дефекти спричинилися до катастрофи одного з літаків, під час якої згинула вся залога бомбардувальника. Виявлені дефекти, хоч і поважні, все ж таки, вони того характеру, що їх можна в короткому часі направити і тому теж є всі підстави думати, що й відкинені командуванням літаки будуть приведені до повного ладу і віддані летунським збройним силам для користування. Не зважаючи на всі ці та інші недоліки в продукції модерних бомбардувальників, ген. ЛеМей думає, що в початковій стадії евентуальної війни летунський потенціял Америки буде куди вищий від совєтського.

Сен. Кіфовер підтримує дальші проби з водневою бомбою

Форт Волтон, Фла. — Поки нема міжнародної згоди про роззброєння, було б дуже нерозумно, щоб Америка одинока припинила дальші експериментальні вибухи ядрової зброї — заявив сенатор Кіфовер у своїй промові у Форті Волтон на Флориді, де він старається осягнути для себе 28 голосів стейтової делеґації на демократичну конвенцію. Голосування на Флориді відбудеться 29-го травня ц. р. Сенатор Істес Кіфовер пригадав постійне „побренькування шабелькою" большевиками, що виявилось теж у Лондоні, де Хрущов чванився, що СССР матиме швидко такі ракети, які заноситимуть водневу бомбу на кожний бажаний пункт у світі. Не мало б ніякого глузду припинювання дальших експериментів з ядровою збросю якраз зараз після таких чванькуватих заяв Хрущова — казав сенатор Кіфовер. Зате він рекомендував продовжувати заходи, щоб дійти з іншими державами до порозуміння в справі ступневого роззброювання. Хоч сен. Кіфовер не згадував у своїй промові нічийого призвища, проте загально відомо, що та його промова була сказана у зв'язку з недавнім виступом його суперника до ролі кандидата на президента від Демократичної партії, Адлея Стівенсона, який 21-го квітня ц. р., якраз на два дні перед згаданою вгорі заявою Хрущова в Англії, висловився проти продовжування американським урядом пробних вибухів ядрової зброї. Президент Айзенгавер висловився теж проти такого одностороннього роззброювання.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** проклямував день 13 травня цьогорічним Днем Матері. У своїй проклямації з цього приводу заявив Президент, що американська мати є символом тих високих принципів і величезних ідеалів, що ними живе і ними збагачується американська нація.

● **Американський Конґрес** ухвалив виплатити нагороду у висоті 100,000 долярів урядовому експертові Вільямові Ф. Фрідманові, урядовому експертові для шифрів і секретних криптографічних винаходів. Рішення Сенату має ще бути затверджене през. Айзенгавером. Фрідман прибув до ЗДА 1893 року з Росії і став одним із перших спеціялістів шифрового діла.

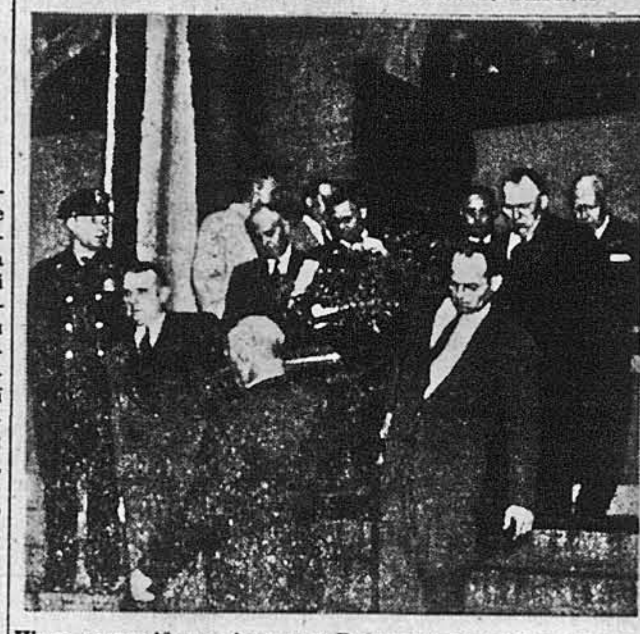
● **До Ню Йорку** прибув з Лондону ген. Владислав Андерс, що командував польськими збройними силами під час другої світової війни. Ген. Андерс виступить дня 6-го травня ц. р. на конґресі американських поляків у Шикаґо і потому на протязі двох місяців відбуватиме поїздку по польських осередках у ЗДА.

● **Офіцери** з бюра американського квартирмайстра американської армії заявили під час переслухання в конґресовій бюджетовій комісії, що офіційні чинники плянують увести зелені берети, як накриття голови для вояків американської армії. Деякі з конґресменів виступили дуже категорично проти цього пляну, заявляючи, що берети добрі для деяких спеціяльних військових частин, як наприклад, парашутистів, а не для всіх вояків.

● **Сенатська підкомісія** внутрішньої безпеки звернулася до представника З'єдинених Держав в ОН амбасадора Генрі Кебота Лоджа, юн., щоб він зробив потрібні заходи в ОН для запобігання зловживанням американською гостинністю совєтського представника в ОН Аркадія Соболєва і його штабу. У зверненні підкомісії стверджується, що Соболєв і його службовці надужили своїх повновластей і компетенцій, щоб намовити і спонукати з допомогою морального терору кол. совєтських моряків до повороту до СССР.

● **Голова комісії** протиамериканських дій, конґр. Френсіс Е. Волтер іменував слідчого для справ комунізму Ричарда Аренса директором комісії для координації її законодатної та слідчої (інвестиґаційної) праці.

ВИНОСЯТЬ ТРУНУ СЕН. АЛБІНА В. БАРКЛІ

Після заупокійних відправ у Вашинґтоні труну померлого сенатора і колишнього віцепрезидента ЗДА Албіна В. Барклі винесено з церкви у Вашинґтоні, щоб відвезти її до Падюкаґ, у Кентокі, де дня 3 травня відбулися похорони.

Президент взяв участь у похоронній відправі за сен. Барклі

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер відкликав в середу вранці свою щотижневу пресову конференцію та пішов до церкви Методистів, де лежав у домовині кол. віце-президент, сен. А. Барклі, який 30 м. м. помер на атаку серця безпосередньо після закінчення своєї промови перед студентами університету в Лексінґтоні, у стейті Вірджинії, у віці 78 років. Разом із Президентом прийшов на Богослужбу за покійного політика й державного мужа, хоч партійного противника (сен. Барклі, демократ, був віцепрезидентом за през. Трумана), асистент Президента, кол. губернатор Шерман Адамс, пресовий секретар Джеймс Гаґерті і урядовці Білого Дому. Богослужбу відправив сенатський духовник д-р Фрідерік Бравн Гарріс. Між приявними на тій церковній відправі були віце-президент Ніксон, кол. державний секретар Ачесон, демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон, нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман та великий гурт конґресменів і сенаторів. Тіло пок. сен. Барклі мало бути перевезене в четвер до його родинного міста Падюкаг в Кентокі. Офіційна делеґація Конґресу складається з 24 конґресменів і сенаторів, з лідерами обох партій включно.

Лідери американського робітничого руху сперечаються за Індію

Вашинґтон. — До різних внутрішніх непорозумінь і розбіжностей думок між лідерами об'єднаного американського робітничого руху, головою об'єднаних: Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій Джорджом Міні та його заступником і б. головою Конґресу Індустріяльних Організацій Волтером Рутером, долучились тепер ще міжнародно-політичні суперечності, зокрема спір у справі Індії. Причина суперечки така: — Джордж Міні в грудні минулого року висловив своє переконання, що індійський прем'єр Неру і юґославський прем'єр Тіто „є фактично помічниками і союзниками комуністичних країн". З цією думкою не погоджується Рутер, який виїжджаючи недавно на відвідини до Індії, відбув у Ню Йорку пресову конференцію та опрокидував твердження Міні. Справу скомплікувала ще та обставина, що твердження Рутера передано через „Голос Америки" і саме це обурило Міні, який квестіонує повновласть Рутера промовляти в імені об'єднаного робітничого руху та висловлювати в його імені свою опінію. Ці розбіжності думок були на порядку нарад екзекутивного комітету Федерації минулої середи і це поважно загострило внутрішні відносини між цими двома робітничими лідерами. Тим часом, ролю зорганізованого робітництва в міжнародній політиці підкреслює факт, що саме Федерація, разом з урядом, була співгосподарем прийняття, яке влаштовано в середу в столиці в честь бразилійського віцепрезидента Хоао Гуларта, що є теж головою бразилійської Партії Праці і раніше був міністром праці.

Заповідають компроміс у справах соціяльного забезпечення

Вашинґтон. — У Сенаті є проєкт нового законодавства в справах соціяльного забезпечення, що викликує поважні суперечності між пропозиціями республіканського уряду і опанованого демократами Сенату. Законопроєкт, що його внесли демократи, передбачає цілий ряд доповнень до теперішнього закону про соціяльне забезпечення, між іншим постановляє; поширити систему старечої пенсії та запомоги для спадкоємців на дальших понад один мільйон осіб, зменшити пенсійний вік з 65 на 62 роки та признати повну допомогу для тих осіб, що тратять працездатність у 50 році життя, для яких тепер немає забезпечення. На покриття додаткових коштів, яких ці постанови вимагали б, законопроєкт передбачає збільшення оплат на соціяльне забезпечення на два і пів відсотка від робітників і на стільки ж від працедавців та на три і пів відсотка від самозатруднених. Законопроєкт є тепер в сенатській фінансовій комісії, яка відклала голосування над ним до наступного тижня. Тим часом уряд, побоюючись, що опозиція до того законопроєкту може коштувати йому деяку втрату популярности у виборчому році та що й частина республіканських сенаторів могло б піддержати демократів у голосуванні, розглядає далекойдучі компроміси зі свого боку, обстоюючи головно опозицію щодо підвищення оплат на соціяльне забезпечення. В загальному сподіються, що в тій справі таки прийде до компромісу.

● **В Австралії судили** міністра хліборобства Томаса Фолі за спроневіреиня 2,240 долярів з одного фонду. Після переведення розправи, його звільнено, як невинного. Прем'єр заявив, що цей міністер, який був димісіонував, буде призначений негайно назад членом уряду.

Гаммершилд вертається до Америки з звідомленням

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй виготовив уже своє звідомлення з подорожі на Середній Схід і переслав до головної кватири ОН в Ню Йорку. Сам він має під кінець цього тижня відлетіти з столиці Ливану Бейруту до Риму, де має доповнити звіт. Засідання Ради Безпеки ОН відбудеться мабуть в половині наступного тижня для вислухання його звідомлення. Тим часом, він закінчує свої переговори з ізраїльським, сирійським і йорданським урядами, щоб всі вони визнали відновлення перемир'я і строго його придержувались. Уряди Сирії і Йорданії робили труднощі Гаммершилдові, домагаючись, щоб Ізраїль обіцяв, що не буде реалізувати свого ірриґаційного проєкту, у зв'язку з яким треба б відвертати теперішнє річище Йордану: Йордан і Сирія не погоджуються на той проєкт, хоч американський представник Джонсон обіцяв великі користі з того проєкту також для Сирії і Йорданії та заявляв фінансову й технічну допомогу ЗДА для його реалізації. Коли ж заходи Джонсона не вдалися, ізраїльський уряд заявив, що він на власну руку реалізуватиме частину ірриґаційного пляну і не хоче від нього відмовлятись. Все ж, Гаммершилд уважає, що головними чинниками на Середньому Сході є Ізраїль і Єгипет, отже інші арабські держави не будуть на власну руку перешкоджувати перемир'ю. Успіх Гаммершилда полягає у добутті згоди від урядів Єгипту і Ізраїлю на поширення компетенцій перемирчої комісії генерала Бернса, на встановлення обсерваційних пунктів та побільшення числа членів тієї комісії. Але тривкого миру, очевидно, не осягнено і ситуація в Палестині надалі сильно напружена, а проблема ізраїльсько - арабської злагоди надалі нерозв'язана.

Німецький міністер закінчив відвідини в Лондоні

Лондон. — Західньо-німецький міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано відбув на початку цього тижня триденні відвідини в Лондоні, виповнені діловими нарадами. Прибувши туди в два дні після від'їзду большевицьких диктаторів, Брентано дістав від англійського міністра закордонних справ Селвейна Ллойда вичерпні інформації про англо-совєтські розмови, особливо ж про те, що большевики не змінили ані трохи свого давнього становища в справі з'єднення Німеччини: Москва готова погодитись на це тільки на умовах, які довели б до швидкої комунізації цілої Німеччини. Англійський міністер Ллойд запевнив свого німецького колеґу, що Англія не переговорюватиме з Совєтами про німецькі справи поза плечима західньо-німецького уряду і що вона не змінила свого становища до проблеми з'єднення Німеччини, яке завжди вважає найважливішою европейською проблемою. Далі, міністер Брентано переговорював з англійським канцлером скарбу МекМілланом про справу оплат на англійське військо, стаціоноване в Західній Німеччині. Англійський уряд збюджетував уже суму, належну їй від Зах. Німеччини, як зворот коштів утримання англ. військ, що бережуть безпеки Німеччини, а тим часом зах.-німецький міністер фінансів рішуче відмовляється платити, кажучи, що німецький бюджет обтяжений видатками на будову власної армії. Англійці заявляють на те, що поки Німеччина не має власної армії, вона має оплачувати чужу, яка боронить її проти совєтської агресії, а зрештою, мовляв, німецький уряд видає на власні військові цілі куди менше, ніж повинен би видавати їх згідно з своїми зобов'язаннями супроти НАТО. У тій справі не прийшло до згоди, але ведуться переговори.

Західня Німеччина не хоче торгувати з Совєтами

Бонн. — Західньо - німецький уряд заявив, що він вступить у переговори з СССР тільки тоді, коли взаємини між цими двома державами будуть „нормалізовані", а це може статись тільки тоді, коли Москва перестане перешкоджати з'єдиненню Німеччини. Ця заява західньо - німецького уряду стоїть у зв'язку з недавньою промовою совєтського амбасадора Валеріяна Зоріна на „ярмарку" в Ганновері, де він звернувся з безпосереднім зкликом до німецького торговельно-промислового світу — вступити в тісні господарські зв'язки з Совєтським Союзом. Німецький господарський світ хоче торгівлі з СССР, сподіваючись від неї здобуття нового ринку збуту та завоювання собі позицій в евразійсько - совєтському просторі. Але західньо - німецький уряд лякається, що 1) нав'язання торговельних зв'язків з большевиками уможливить цим останнім збільшити кадри своїх аґентів на терені Німеччини різними торговельними місіями і 2) поменшить шанси з'єдинення Німеччини: Зате Москва шантажує Західню Німеччину, затримавши ще тисячі німців. За звільнення 10,000 німецьких воєнних полонених Москва купила нав'язання з Західньою Німеччиною дипломатичних взаємин, а тепер за звільнення тисячів цивільних німців Москва хоче купити торговельний договір. Зарін закинув Аденауерові, що той не дотримав даного в Москві приречення щодо нав'язання торговельних взаємин.

Совєти відкидають американську ноту

Вашинґтон. — Совєтський уряд відкинув протест З'єдинених Держав в справі співучасти службовців совєтської делеґації до ОН у підступному вивезенні із ЗДА п'ятьох совєтських моряків, заявляючи, що американський протест безпідставний і що американська влада намагалася затримати п'ятьох совєтських моряків проти їх волі. Американську ноту і свою відповідь на неї совєтський уряд проголосив у радіо і в пресі, використовуючи їх для протиамериканської пропаґанди. Державний департамент З'єдинених Держав, одержавши совєтську відповідь, стоїть на становищі, що справа вже закінчена і що американський уряд не думає змінити свого рішення про викинення з ЗДА службовців совєтської делеґації до ОН Гурянова і Гуркіна, бо їх співучасть у вивезенні п'ятьох моряків із „Туапсе" була того роду, що її тяжко погодити з компетенціями делеґації до ОН. У своїй відповіді Москва обвинувачує американський уряд іміґрації, що він діяв в „недозволений спосіб", ставляючи морякам „неусправедливлені" питання щодо їх повороту до СССР, хоч насправді, службовці американського уряду іміґрації і натуралізації надто поквапно погодилися на заарaнжований совєтськими аґентами від'їзд п'ятьох моряків і не дозволили навіть на розмову з ними представникам американської Служби Церков, яка була їх спонзорами.

ФРАНЦІЯ УЗАЛЕЖНЮЄ РОЗЗБРОЄННЯ ВІД З'ЄДИНЕННЯ НІМЕЧЧИНИ

Париж. — Французький уряд повідомив своїх західніх союзників, що він вирішив пов'язати справу роззброєння зі справою з'єдинення Німеччини. Мовляв, у цій справі дістав нові інструкції представник Франції на конференції Підкомісії Об'єднаних Націй для справи роззброєння, яка від 19 березня ц. р. засідає в Лондоні у складі репрезентантів 4-х великодержав і Канади. Надалі, за офіційними французькими повідомленнями, ступнева редукція існуючих збройних сил може — згідно з новим становищем французького уряду — поступати вперед паралельно з ступневим з'єдинюванням двох поділених тепер частин Німеччини. Таке становище Франції є відворотом від позиції, що її зайняв був в останніх тижнях французький прем'єр Молле і міністер закордонних справ Піно. Вони — більш - менше однозгідними заявами — критикували минулорічну Женевську конференцію за уділювання там першенства справі Німеччини, бо, мовляв, від роззброєння залежить атмосфера безпеки, а в такій атмосфері легше буде перевести з'єдинення Німеччини. Тому названі французькі державні мужі висловлювали переконання, що треба переговорювати з Москвою про справу роззброєння незалежно від справи Німеччини. Те становище викликало невдоволення в Лондоні й Вашинґтоні, як вилім із дотеперішнього фронту Заходу в німецькій справі, що її завжди уважається найважливішою не тільки на европейському континенті, але й у ґлобальному аспекті. У самій Західній Німеччині таке становище французького прем'єра і міністра закордонних справ викликало справжню паніку і спонукало канцлера Аденауера та міністра закордонних справ фон Брентано до нарад над можливостями нав'язання безпосередніх розмов з Москвою. Це в свою чергу ставило під знак запиту будучність німецького союзу з Заходом і перебудування Німеччини в західній оборонній системі. Ті заяви соціялістичних французьких керівників скріпили були пацифістичні „невтралістичні" кола в Західній Німеччині й послабили позицію уряду канцлера Аденауера, як наявний доказ, що Захід легковажить собі справу з'єдинення Німеччини і тому нема чого з ним надалі тісно в'язатися. Ото ж ці непередбачені французькими державами мужами поважні наслідки їхніх необережних заяв спонукали їх до відвороту на давні, спільні з лондонськими і вашинґтонськими, позиції в справі з'єдинення Німеччини і роззброєння. Над цією справою радили вже тепер державний секретар Доллес, який в середу прибув до Парижу. Наприкінці цього тижня відбудеться у Парижі з'їзд міністрів закордонних справ 15 держав-членів Організації Півн.-Атлантійського пакту (НАТО).

Німецькі комуністи будують армію за старим зразком

Берлін. — Першо-травнева парада на вулицях Східнього Берліну виявила вперше, що східньо - німецька армія, яку творить „генерал" Віллі Стоф, що ніколи не служив у війську і є міністром оборони в східньо-німецькому уряді, твориться за зразками старої німецької армії. Уніформи нової комуністичної армії, її пісні, музика і парадний марш з підкиданням високо штивних ніг, все воно цілком нагадувало колишню німецьку цісарську армію, від якого перейнято головні риси у Райхсвері гітлерівського часу. У військовій дефіляді взяв участь перший змеханізований полк першої змеханізованої дивізії, разом коло 2,000 вояків плюс 500 моряків і летунів. Ніякої важкої зброї не було на тій дефіляді. Легкі танки, вантажні авта і „джіпи" — совєтської продукції. На ту параду східньо - німецькі комуністи запросили також західньо - німецьких журналістів, з спеціяльною ціллю — як це заувaжує західньо - німецька й чужинецька преса — щоб саме показати перші одиниці нової реґулярної комуністичної армії. Її характер цілком суперечний характерові західньо-німецької армії.

Молле дістав вотум довір'я

Париж. — Французький уряд прем'єра Гю Молле дістав від парляменту заяву довір'я у зв'язку зі справою підвищення старечих пенсій. — Молле сам зажадав голосування над довір'ям і він відніс світлу перемогу в середу 2 квітня, діставши 350 голосів „за" при 68 „проти". — „Проти" голосувала тільки скрайня правиця з остраху, що підвищення податків на покриття збільшених коштів на витрату старечих пенсій відіб'ється погано на загальному добробуті, а через те на торговельних оборотах, зокрема на автомобільному промислі. Однак соціялісти, комуністи, соціял-радикали і народні республіканці підтримали в цій справі уряд, не хотячи викликувати урядової кризи під час тривання все ще партизанської війни в Альжирі. 45 послів правої партії „пужадистів" були відсутні, бо всі вони брали участь у своєму партійному з'їзді.

В СВІТІ

● **Між СССР і Японією** триває безперервно тиха війна за право риболовлі на водах між азійським континентом і японськими островами. Цими днями большевики звільнили 48 японських рибалок, схоплених біля Курільських островів, але 13 ще затримали, щоб ними шантажувати японців.

● **Генеральна Рада Преси** в Англії, яка дбає за етичний рівень англійських часописів, але має тільки моральний авторитет без екзекутивних можливостей, проголосила строгий осуд на адресу двох часописів. Вона закинула неетичність ілюстрованому тижневикові „Жінка", який задля сенсації почав друкувати спомини одного з колишніх слуг на королівському дворі, подаючи різні подробиці з життя королеви. Другий випадок стосується телефонічної розмови, яку щоденник „Дейлі Скеч" перевів з вдовою по англійському сержантові, на другий день після його вбивства на Кипрі: не слід, мовляв, для сенсації використовувати нещастя.

● **Найближча** Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відбуватиметься в Ню Йорку, починаючи від 12 листопада. З уваги на цьогорічні президентські вибори в ЗДА дехто хотів відкрити її в приписаному реченці, у вересні, але в Европі — в Женеві, Римі чи Парижі. Проте, 51 держава вже висловилась за пересунення терміну на листопад, після американських виборів, та залишення (з уваги на кошти!) ОН у власному палаці в Ню Йорку.

● **В Оттаві, столиці Канади,** поліція сконфіскувала прикрашений чаплиними перами капелюх пані Мекkензі Росс, що коштував 150 долярів. Пані Росс, дружина віце - губернатора, мала на собі цей капелюх на відкритті парляменту, і в одній із газет у товариській хроніці появився його опис. Канадійський закон охороняє чаплі й накладає кари до 300 долярів або 6 місяців в'язниці за їх винищування. Поліція пані Росс не покарала, але хоче дізнатися, хто торгує чаплиними перами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА СТОРОЖІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ

У не завжди і не цілком відрадній нашій політичній і громадській дійсності хочеться відмітити одне направду відрадне й позитивне явище: щораз живішу акцію і реакцію нашого громадського загалу на поодинокі виступи, що заторкують і нехтують або заперечують українську правду. Згадати б такі випадки, як стаття Нобля в „Ридерс Дайджест" про совєтські концентраційні табори, виступи нюйоркського російського щоденника чи в останньому надрукований у рачестерському „Демократ енд Кронікл" (з 25-го квітня) скандальний лист Джека Тейлора, асистента професора економії місцевого університету, на українсько-польські темя. Ці і подібні виступи викликали таку живу реакцію української публічної опінії, що редактори цих газет і автори статтей не можуть не звернути на це відповідної уваги.

Живемо у вільній країні і у вільних обставинах, в яких свобода думки і слова не тільки формально, але й фактично належить до найголовніших принципів і вважається базою вільного суспільства, передумовою його вільного розвитку. Вплив американської преси і публіцистики на публічну опінію величезний і рішальний, і тому відповідальність редактора перед читачами ставиться на перше місце. Ці справи з'ясував свого часу дуже вимовно Вайтло Рейд у нюйоркській „Трибуні", кажучи, що можливості й відповідальність редактора та газети — поза всякими явленнями. „Їм бо, — писав Рейд, — дано ключі до кожного міста, вони мають доступ до кожної родини і послух у кожного громадянина при найбільш пригожій для цього нагоді; можливості доступу і сила переконання є для редактора та газети більші, ніж їх має протестантський проповідник чи католицький сповідник. Їх бо слова розходяться ширше і доходять далі, ніж слова проповідника. Редактор не є володарем, але він виховує і вишколює володаря — публічну опінію, яку створює і оформлює..." Тому Рейд, звертаючись до редакторів і преси, закликає: „Якщо ви дорожите цією благословенною країною, яку нам Бог дав, і якщо бажаєте спричинитись до збереження та закріплення її волі і щастя, то добре пильнуйте виховання і вишколу нашого володаря, нашої публічної опінії". І тому мав рацію співробітник „Н. Й. Таймсу" Артур Крок, який свого часу в полеміці ще з попереднім президентом Труманом твердив, що навіть президент З'єдинених Держав може в обставинах уважати за відповідне сказати неправду, але на те ніколи і в жадних обставинах не може дозволити собі редактор.

Таке розуміння і відношення до вільної преси ще тільки збільшує її ролю і значення. Очевидно, що ніхто не є непомильний, і не є непомильними також редактори. Але кожний відповідальний редактор не тільки признається, але й зробить усе можливе, щоб направити свою помилку, якщо йому цю помилку переконливо доведуть. Тим самим вплив редактора і газети на публічну опінію вирівнюється і *мусить вирівнюватись впливом публічної опінії на редакцію.*

Це — *принципи, які в практиці не завжди виглядають ідеально. Але кожний з нас повинен дати свій вклад у те,* щоб ці принципи були живі і дійсні. Наша публіка часто має претенсії до американських газет за плутанину в українських справах. І небезпідставно. Але ніхто не родиться всезнайком, і немає генія, щоб міг у величезному комплексі злободенних справ знайти абсолютню правду. Важко її знайти, зокрема, американському журналістові в українських справах, бо ту правду віками заперечують і обмотують всілякими брехнями різноманітні вороги правди.

Ось тут і криється велике завдання та шляхетна місія української публічної опінії у вільному світі. Це завдання дуже полегшує обставина, що українці, хоч можуть різнитися й сваритися між собою над різними внутрішніми проблемами, як це, до речі, буває і між усіми, навіть найстаршими і найбільш виробленими спільнотами, але немає двох українських думок про такі принципові справи, як право, бажання і затяжна боротьба за повну волю, незалежність і суверенність українського народу на всіх його етнографічних територіях.

Обстоювати цю основну українську правду — це велике завдання і обов'язок кожного з нас. Її треба обстоювати постійно, кожного дня, її треба поширювати саму по собі і її треба протиставити всім тим виступам, які її заперечують, зокрема в американській пресі. Але треба робити це спокійно, поважними арґументами і без зайвих виявів обурення, хоч і як воно було б оправдане. Переконують бо арґументи, а не самі „міцні" слова.

Українська правда має велику силу, бо вона є правдою всіх тих, що люблять волю і вважають її за найбільшу цінність. Ця правда є великою силою українського народу, а поширення цієї правди у вільному світі буде найкращою прислугою і великою допомогою у змаганні за її кінцеву перемогу.

† Іван Німчук

„СВОБОДА" В МОЄМУ ЖИТТІ

Від Редакції: У вівторок, 1-го травня, помер у Едмонтоні в Канаді д-р Іван Німчук, один з найвидатніших українських журналістів-громадян старшої генерації. З цієї сумної нагоди передруковуємо з Ювілейного Альманаху „Свободи" з 1953-го року цю його автобіографічну статтю.

Зі „Свободою" запізнався я вперше в 1912 році, коли, як молодий студент львівського університету, вступив на постійну працю до редакції популярного щоденника „Нове Слово" у Львові. Тому, що „Нове Слово" було першим українським популярним щоденником у світі і за короткий час осягнуло було розмірно дуже високий тираж (12,000 у часі балканської завірюхи в 1913 р.), скажу про цей часопис кілька слів.

Попередником щоденника „Нове Слово" був часопис „Народне Слово", що виходив у Львові кілька років під редакцією Андрія Веретельника тричі в тижні. Одним з чолових співробітників „Народного Слова" був Володимир Держирука. До того „Народного Слова" я дописував щось два роки зі Станиславова, ще як учень вищих кляс гімназії, за що й діставав згаданий часопис безплатно. Коли ж „Народне Слово" перестало виходити, почувалась у нас велика потреба популярного часопису, бо читацький ринок заливали такі популярні польські щоденники, як „Вєк Нови" і соціялістичний „Глос", особливо по містах. І тоді гурт громадян, при фінансовій підтримці о. мітрата Тита Войнаровського, йдучи назустріч цій потребі, приступив восени 1912 р. до видавання українського популярного ілюстрованого щоденника „Нове Слово". Коли формувалась редакція „Нового Слова", мене поручив туди ред. Іван Проць, що разом з ред. Сенем Горуком працював у щоденнику „Руслан", і так я став членом редакційної колеґії „Нового Слова".

В „Новому Слові" працювали: Микола Курцеба — головний редактор, Микола Нискоклон, що реферував воєнні події, а позатим займався головно адміністраційними справами, студ. прав Степан Біляк (пізніший адвокат і посол УНДО) та Володимир Козак, студент філософії і знаний тенор-соліст зі студентського хору „Бандурист". Я був з них усіх наймолодший і на мою долю випало: перекладати з мов німецької, польської та російської легкі оповідання і всяку всячину, робити новинки, редаґувати дописи, писати репортажі, а незабаром і передові статті. Тоді написав я м. ін. цілу серію таких статтей на актуальну тему п. з. „Проч з москвофільською проказою!"

В тих саме часах стрінувся я вперше з американською „Свободою", яка приходила тоді як тижневик до редакції „Нового Слова". Я переглядав тодішню „Свободу" і вибирав з неї цікаві вістки з американсько-українського життя для „Нового Слова". „Свобода" мала вже тоді оригінальні кореспонденції й дописи з краю. Кореспондентом „Свободи" був, наскільки собі тепер пригадую, тодішній член редакції „Діла" Михайло Лозинський.

***

З вибухом першої світової війни і приходом російської армії до Львова (3. 9. 1914 року) „Нове Слово" припинило своє існування, і то раз назавжди. (Для історії зазначу, що річників „Нового Слова" (1912-1914) даремно було шукати в Бібліотеці НТШ у Львові, де зберігались, як відомо, комплети всіх українських часописів Західньої України. Причина була в тому, що річники „Нового Слова" були з вибухом першої війни в тій частині Бібліотеки НТШ, яка містилася в Академічнім Домі при вул. Супінського. А там кватирували в рр. 1914-1915 російські вояки, які понищили й попалили не тільки згадані річники, але й багато інших рідких та цінних видань. З усіх бібліотек Львова комплет „Нового Слова" мала тільки Бібліотека Оссолінських). В часі тої війни не мав я нагоди бачити американської „Свободи", зате по її закінченні читав її пильно тим більше, що вона була вже щоденником і до неї дописували з европейської еміграції, можна сказати, найліпші українські пера: Богдан Лепкий, Михайло Лозинський, Максим Гехтер, пізніше Остап Грицай та інші. В рр. 1921-1922 я був редактором офіційного органу Галицького Уряду, тижневика „Український Прапор", і як колись для „Нового Слова" у Львові, так тепер у Відні вибирав що цікавіші вістки зі „Свободи" до „Українського Прапору".

По закінченні студій у віденському університеті, заки я міг повернутись до краю, дописував я одночасно до двох тижневиків у Канаді на запросини ред. В. Біберовича: до католицького „Канадійського Українця" та до консервативного „Канадійського Фармера" під псевдонімом: Іван Кузьменко та І. Олющин. В тих роках „Свободу" читали пильно на еміґрації особливо в студентських товариствах та колах недавніх українських військових.

***

Незабаром після приїзду до краю став я до праці в „Ділі", де був аж до першого приходу большевиків до Львова та до мого арештування (1925-1939). В „Ділі" вів я м. ін. постійний відділ інформацій про працю й осяги заокеанських українців під заголовком „За океаном", при чому головним джерелом моїх інформацій була майже до кінця існування „Діла" американська „Свобода". Бо навіть тоді, коли польська влада відібрала дебіт „Свободі" і вона до „Діла" не приходила, я мав нагоду читати її майже безперервно і вибирав з неї для „Діла" те, що було потрібне. М. ін. пачку „Свободи" (числа за кілька місяців) встигла перевезти нам Мати Северина (Париллє) разом зі збіркою українських вишивок, що їх возила з собою на виставу до Америки.

Розуміється, що крім „Свободи" використовував я теж інформаційний матеріял з інших українських часописів з Північної і Південної Америки, як довго їх допускала до краю польська влада. Не минав я теж нагоди, щоб відбути розмову з кожним визначнішим українцем, який приїздив у відвідини до краю зі ЗДА чи Канади. Таку широку розмову в „Ділі" помістив я був теж з тодішнім членом редакції „Свободи" Володимиром Лотоцьким. До „Діла" присилав теж один час дуже цікаві кореспонденції з Америки д-р Семен Демидчук.

***

Коли у Львові в 1928 р. відбувався майже 7-тижневий процес проти Василя Атаманчука, Івана Вербицького і товаришів за вбизство куратора львівської шкільної округи Собінського, я був на ньому звітодавцем „Діла" і реферував той процес щоденно на його сторінках. Процес коштував багато нервів не тільки підсудних і їх родин та їх оборонців, але й українських звітодавців на ньому. Пам'ятаю, наче б то було вчора, як потряс мною й іншими представниками української преси на процесі смертельний присуд на обох перших підсудних в останнім дні процесу. Коли ж я вийшов з великої залі суду і опинився перед великим судовим будинком при вул. Баторія, вулицею переходив саме якийсь похорон. Не пам'ятаю вже, до кого я сказав тоді, що це добрий знак, і засуджені на смерть не згинуть. Прибувши до редакції „Діла", я зараз же зреферував кінець процесу для газети і з місця написав статтю, яку закінчив згадкою про похоронний похід вул. Баторія, що його оглядала вся публіка, яка виплила з судової залі під враженням двох смертних присудів, та висловив надію, що засуджені на смерть В. Атаманчук і І. Вербицький вийдуть з цієї страшної халепи щасливо. Прочитавши свою статтю, я побачив, що вона цензури у Львові ніяк не пройде, і ще того самого дня вислав її до „Свободи". Моя стаття появилася у „Свободі" на видному місці за підписом: Іван Кузьменко.

***

В рр. 1939-1946 я, з відомих причин, не міг бачити „Свободи". Щойно з кінцем 1947 року, коли я жив у таборі в Німеччині, попало мені в руки кілька її чисел. З того часу я став посилати до „Свободи" деякі матеріяли, а приїхавши восени 1948 р. до Канади, дописував до „Свободи" реґулярно аж до місяця серпня 1949 р., коли я одержав працю по своєму фаху в Едмонтоні. Ніколи не забуду того, що гонорарі за статті, що їх я одержував зі „Свободи" в перших місяцях мого побуту в Канаді, були першим моїм заробітком, як робітника пера, на новій землі і стали мені тоді у великій пригоді.

П'ЯТЬ БІЛЬЙОНІВ НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

За час, що минув від останньої війни, З'єдинені Держави видали на допомогу закордонові у різному вигляді кругло 50 більйонів долярів. Це — астрономічна цифра, але схоплена не з зоряного простору, а з кишень американських податників. Коли пригадаємо, що бюджет ЗДА по стороні прибутків за податковий рік 1955 виказував докладно $60,302,503,608, то побачимо, що сума грошей, виданих за десять останніх років, небагато менша від цілорічного прибутку такої пребагатої і велетенської держави, як американська країна. Тому нічого дивуватись, що кожного року, коли тільки уряд приходить до Конґресу з пропозицією асиґнувати нові більйони на допомогу закордонові — зустрічає, делікатно кажучи, дуже холодну атмосферу. Не можна ж вимагати ентузіястичного настрою, коли законодавці свідомі, що кожний гріш, який відходить із ЗДА, це гріш американського платника, гріш, який придався б на американській землі. А вже цілком зрозумілі холод, скептицизм та критицизм американських конґресменів і сенаторів у відношенні до допомоги закордонові, коли політичний балянс тієї допомоги, чи — вірніше кажучи — еквівалент політичних користей Америки, осягнений за таку велетенську квоту, здається багатьом людям щонайменше дискусійним.

Так бувало щороку, і щороку, всупереч опозиційним настроям і заповідям, Конґрес ухвалює нові й нові суми на допомогу закордонові, які потім входять в цілість державного бюджету, хоч і за окремим законом. Правда, Конґрес старається завжди „обтяти" квоту, яку вимагає уряд, алі все ще залишає ці квоти дуже поважними. У минулому році Конґрес обтяв кругло один більйон із запропонованої урядом квоти, але все ж залишив ще $3,285,800,000. Так званий авторизаційний акт про закордонну допомогу з 7 серпня 1953 року призначив на цю ціль $4,531,507 для 53 країн. Все одно майже кожного року уряд перевидає на допомогу закордонові передбачену квоту, черпаючи додаткові гроші з інших фондів, що ними розпоряджає Президент. Це й вплинуло на значне підвищення квоти, якої в цьому році домагається Президент від Конґресу, при чому у цій ґльобальній квоті вміщаються власне й деякі ті минулі видатки. Проти такого бухгальтерійного переношення квот залунали голоси критики на Сенатській Комісії для закордонних зв'язків у понеділок 30 квітня ц. р., подратованої дійсно рекордовою квотою, що її тепер домагається Президент: $4,900,000. Але — треба це підкреслити — в цьому році може є ще менше принципових застережень проти дальшої видатної допомоги закордонові, як були вони в двох минулих роках. Принцип допомоги знаходить в Конґресі повне зрозуміння. І тому як голова згаданої комісії в Сенаті, демократичний сенатор Волтер Ф. Джордж, так і голова відповідника цієї комісії в Палаті репрезентантів, демократичний конґресмен Джеймс П. Ричардс, вийшовши з наради з Президентом у цій самій справі безпосередньо перед засіданням Сенатської комісії, заявили, що „нема непереступних різниць думок і розбіжностей поміж урядом і членами Конґресу" в цій справі. Є тільки різниці щодо деталів — кому саме треба давати допомогу і в якій висоті, та щодо способу, як цю допомогу треба давати, в якій формі, яким способом.

Згода між екзекутивною і законодатною владою в З'єдинених Державах у ділянці допомоги закордонові є невідлучною частиною згоди, яка в цілості, в основних пунктах, панує взагалі в справі закордонної політики. Вона була двопартійною і за демократичної адміністрації, і тепер за республіканської. Бо допомога закордонові стоїть у найтіснішому зв'язку з оборонною програмою, з програмою безпеки країни. Так пояснював її і державний секретар Дж. Ф. Доллес, звернувши у своєму зізнанні перед названою Сенатською комісією увагу на ті різні країни в широкому світі, які по-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Зенон Стефанів

ВІЙНА ПІД ЧАС МИРУ

Старовинні римляни означували стан постійного неспокою на віддалених кордонах своєї імперії, що були бережені добірними пограничними леґіонами, дуже вмілим висловом: pax in bello, тобто миром під час війни. Це значило, що такий стан ні в чому не порушував державного та суспільного ладу і нормального життя пересічного римського громадянина.

Вище названу античну сентенцію можна застосувати й до теперішньої політичної ситуації в світі, одначе в парафразованій формі: bellum in pace — війна під час миру.

Холодна війна в нашій атомово-водневій ері, з усіма її засобами та методами і є власне такою війною. У висліді цього ми є свідками, не записаних досі історією, гігантського зброєння та творення аґресивних і оборонних союзів, що держать мільйони людей під зброєю.

Для прикладу подамо, на підставі авторитетних заяв західніх військових експертів, кількісний стан збройних сил двох ворожих військових бльоків — одного, очолюваного ЗДА — Північно-Атлантійського Союзу і другого Східньо-Европейського, т. зв. Варшавського пакту Совєтського Союзу і його сателітів. Це відноситься тільки до европейського відтинку фронту холодної війни. При цьому наведемо дані й про військові сили тих европейських держав, що або задержують невтральність, або об'єднані іншими договорами, нпр., Еспанія із ЗДА окремо, Юґославія з Грецією і Туреччиною в Балканському союзі:

Держави НАТО

1) ЗДА — (160 млн. населення) — 3 млн. війська; 2) В. Британія — (53 млн.) — 900 тис.; 3) Франція — (43,5 млн.) — 900 тис; 4) Італія — (48 млн.) — 500 тис.; 5) Туреччина — (23 млн.) — 500 тис.; 6) Греція — (8 млн.) — 170 тис.; 7) Бельгія — (9 млн.) — 153 тис.; 8) Голляндія — (10,7 млн.) — 140 тис.; 9) Канада — (15,5 млн.) — 120 тис.; 10) Данія — (4,5 млн.) — 100 тис.; 11) Портуґалія — (8,7 млн.) — 70 тис.; 12) Норвеґія — (3,5 млн.) — 33 тис.; 13) Люксембурґ — (310 тис.) — 2,400; 14) Ісляндія — (160 тис.) — не має війська; 15) Зах. Німеччина — (50 млн.) — військо в стадії організації. Разом 438 млн. населення; 6 млн. 610 тис. війська.

Варшавський Союз

1) Совєтський Союз — (210 млн. нас.) — 4,7 млн. війська; 2) Польща — (26,5 млн.) — 650 тис.; 3) Румунія — (17 млн.) — 550 тис.; 4) Чехо-Словаччина — (13 мільйонів) — 450 тис.; 5) Угорщина — (9,8 млн.) — 350 тис.; 6) Болгарія — (7,5 мільйона) — 200 тис.; 7) Альбанія — (1,5 млн.) — 120 тис.; 8) Східня Німеччина — (17,6 млн.) — 150 тис. (організація війська ще не закінчена). Разом 303 млн. населення; 7 млн. 170 тис. війська.

Інші европейські держави

1) Юґославія — (17,5 млн. нас.) — 700 тис війська; 2) Еспанія — (29 млн.) — 400 тис.; 3) Швеція — (7,3 млн.) — 250 тис.; 4) Швайцарія — (5 млн.) — 150 тис.; 5) Фінляндія — (4,2 млн.) — 50 тис.; 6) Ірляндія — (3 млн.) — 50 тис.; 7) Австрія — (7,2 млн.) — військо в стадії організації. Разом 73,2 млн. населення; 1 млн. 600 тис. війська.

Зробивши підсумки цього балянсу, побачимо, що союз НАТО відстає дещо в кількості війська від совєтського бльоку. Різниця становить всього коло 400 тисяч, що її вирівнює Еспанія, яка має поза організацією НАТО союзний договір із ЗДА. Натомість АТО має величезну перевагу в людському потенціялі, аж на 135 мільйонів.

Коли відняти від цього рахунку збройні сили ЗДА, Канади і Совєтського Союзу, то самі тільки европейські країни мають разом під зброєю в теперішньому часі 7 мільйонів 560 тисяч вояків, в тому числі лише 2,500,000 сателітних.

При цьому слід мати на увазі, що західній світ переважає, поза всяким сумнівом, у воєнно-економічному світовому потенціялі своїми людськими і матеріяльними ресурсами.

Кремль свідомий цього, і тому не рішається на воєнну аґресію, а обмежується погрозами та миротворчими візитами хрущових і булґаніних та інших маленкових.

Одначе, історія повчає, що всякі збройні готування, до того ж такої міри, як теперішні, мусять закінчитися війною.

Без кінця-краю зброїтися не можна, бо й нескінченність, за теорією Айнштайна, є релятивна.

Нат. Савченко

ОДИН ВЕЛИКДЕНЬ ІЗ МОГО ДИТИНСТВА

(1)

Празник над Празниками й торжество торжеств — Пасха! Пасха! Коли в людей розтоплюються душі, а добро бере верх над злом.

Це найбільше наше Свято-Великдень з давніх часів на Україні обходили дуже врочисто. Наша історія каже, що гетьман Богдан Хмельницький і в час Великого Посту не вів війни.

Це найбільше Свято, що припадає на весну, творить разом із пробудженою природою дійсно величну симфонію.

Великдень на Україні! Небеса розпинають синє шатро, а молоде весняне сонце розсипає золоте сяйво назустріч Воскреслому Христові. — Земля стеле Йому під ноги запашний зелений килим, витканий луговими і польовими квітами... Розквітлі сади кадять Йому свої ніжні пахощі... А люди?!.. В них також м'якнуть серця. Вони заздалегідь готуються гідно — Воскресіння Збавителя людства. Наша Православна Церква вже масниці вважає приготуванням до Великого Посту. Це так би сказати перехід до нього. Великий Піст, як відомо, установлений Церквою на спомин про 40-денний піст самого Ісуса Христа. А страсний тиждень — на Його страждання. Ціль Великого Посту — це приготування людини належно зустрінути Воскресіння Христове. По селах на Україні колись люди постили протягом усього Великого Посту. Так було й у нашому селі, Білоцерківцях, на Полтавщині. (Не плутати з м. Біла Церква на Київщині). У Великий Піст селяни не тільки не їли м'яса, але й набілу, бо він у православних уважається скоромною їжою. Харчем селян був тоді пісний борщ із олією (чи то рижійовою, сім'яною або соняховою), каша з різних крупів, також із олією. А які смачні вареники з кислої капусти, з цибулькою, присмаженого на олії! Нарешті — різні пампушки з олією й часником, тощо. Дехто з багатших міг позволити собі на рибу. В нашому селі не було ані ставка, ані великої ріки, тим то рибу доводилося їздити купувати. Правда, інтеліґенція не так суворо дотримувала посту. В нашому домі постили тільки на перший і страсний тижні. Правда, за винятком старенької тітки, яка жила в нас. Вона була дуже побожна, гостро дотримувала посту, а від страсного четверга вже нічого не їла, як зрештою багато старших селян. Траплялося, що дехто витримував без їжі ввесь страсний тиждень. Для таких усердних — розговіни іноді кінчалися коли не трагічно — смертю від заворота кишок, — то хворобою. Батькові — лікареві тоді було багато клопоту рятувати таких старих ласунів.

Протягом Великого Посту господарі й господині мали багато праці: треба було насамперед вибирати пшеницю, аби була щиро-чиста. В цьому допомагали й діти. Пшеницю потім мили, сушили, от і мали білу паску! Із стін хат скидали солом'яні „кожушки", якими вони були обтулені на зиму. Далі, треба побілити хати й то не тільки з середини, як перед Різдвом, але й зокола. А гордістю господинь було підвести призьби рівнесенько, чепурненько червоною глиною. — От тепер старенькі діди й бабусі можуть сидіти на чистеньких призьбах і вигрівати до сонечка свої зсушені довгим постом тіла. А причепурені, біленькі хатки розбіглися по селі, мов отара білих овець і тільки визирають серед садків, милуючи око своїм веселим видом. Їх очиці — віконця чисто промиті, не блимають тьмяно, як взимі, а задьористо блищать — підморгують до весняного сонця. А в березні, як і взимі знову рух: це смалять кабанів! Дехто багатший закидає годувати індиків, або бодай курей. Двори чисто замітаються, аж курява йде по селу, по садках — зґрібається торішнє сухе листя. Ох, багато роботи для господарів і господинь, а останніх чекає ще більша робота в страсний тиждень.

У нашій хаті також рейвах: „чиста Содома й Гомора", каже батько й швидше тікає з хати. А там метушня... По кімнатах миготять щітки в руках жвавих дівчат, молодиць: білять, миють підлоги, виставляють зимові рями, чистять вікна, двері, вішають чисті фіранки... В саду також кипить робота: треба ж згребти сухий лист, обібрати з овочевих дерев капшуки з гусінню, обмазати вапном стовбури, чистити стежки. Е, чого тільки не треба! Мати хоче, аби все було готове, поки ми — діти приїдемо на Свята з гімназії.

На Великодні Свята нас відпускають із школи на два тижні, але на страсному мусимо говіти і привезти директорові в тому свідоцтво від пан-отця.

Як любо після довгого сидження на шкільній лавці, побігти в пахучий садок, аж до кінця, до заповідної старої верби, де так приємно сховатися часом у великому дуплі й уявляти, що ти в джунґлях, а за тобою женеться лев... Вербна неділя!.. — Дзвонять до церкви, а так не хочеться вставати з теплої постелі... Голова знову схиляється на подушку й блаженний сон охоплює істоту. Раптом, хтось б'є по плечах і приказує: „Не я б'ю, верба б'є, за тиждень Великдень! Не я б'ю, верба б'є, верба біла б'є за діло, верболоз б'є до сльоз"! Я боронюся ковдрою: „Тату, та годі!" Батько сміється: „ах, ти ж лінивиця!"

На страсному тижні говіємо. Церква від нас далеченько, за версту, а може й більше: треба їхати. Село наше велике й ввесь Великий Піст багато говіючих. Дехто з побожніших говіє двічі: раз на першім, а вдруге — на страснім тижні. Бачите: на першім треба відговітися, бо вже гріхи мучать, — та й звичай велить; ну а за довгий піст чоловік ще добре нагрішить, — не без того ж, — ото ж хочеться позбутися гріхів перед Великоднем, так і знову говієш. До церкви треба ходити двічі на день: рано й на вечірню. Коли почнете говіти у вівторок, то причащатиметеся в п'ятницю, а коли в середу — то причащатиметеся вже в неділю. Нам далеко вертатися додому, а перерва порівнюючи недовга, тим то пересиджуємо в пан-отця. Коло церкви бублейниці, проскурниці. Підживляємося смачними проскурами й запашними свіжими бубликами. Ось вже дзвін кличе до церкви: треба поспішати! В кутку в церкві, перед сповіддю дві жінки кланяються одна перед одною: „прошу прощення",! — „Бог простить!" — „І в другий раз", — „Бог простить"; і „в третій раз" — „Бог простить!" — Тепер просить прощення друга в першої й завжди повторюється все тричі — по православному!

Ми також мусимо просити перед сповіддю прощення в усіх домашніх і в усієї служби. Батько строго пильнує того; „вони такі самі люди, як ми" — каже. Це страшенно соромно: йти просити прощення, зате потім почуваєш дійсно якусь полегшу на душі...

Страсті дають багато переживань. Стоїмо з засвіченими свічками в церкві. Всі стараються донести їх горіючими по скінченні Служби Божої додому. Там пишемо копоттю з них хрести над дверима, над вікнами в хатах, — це забезпечення від нечистої сили.

На страсному тижні, вже на початку його, по хатах починається страшна метушня: печуть, смажать... Тут уже вироблена традицією певна програма, що й після чого робити: починали від печення пасок. У нас в хаті печуть папушники (по російському — баби), солодкі паски — все з купленого, спеціяльного борошна — „крупчатки", а із свого — звичайні несолодкі паски, які заступають хліб на Свята.

Не втерпиш підбігти до макітри з жовтками (їх сто двадцять відразу!), що їх втирає дівчина на папушники, й, умочивши пальця, лизнути солодкого жовтка. Хоч і знаєш, що гріх, але спокуса завелика!

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

УБИВЦІ ХРИСТА

Кривава драма на Голготі має два відмінні аспекти. Один богословсько-догматичний: Христос умер на хресті, як жертва примирення між Богом і людиною. Своєю смертю відкупив, спас людський рід від неволі гріха. Звідси походить українська назва „Спаситель". З цього самого поняття походить й старовинна назва „Христос", відкупитель. Звідси й „Христологія", область стисло богословської науки про цю фундаментальну ділянку християнської релігії. Кожний примірник катехізму подає найбільш вичерпну аналізу цієї глибокої Істини: Христос помер за гріхи наші! Вони — убивці Христа. В цю коротку формулу можна убрати всю криваву Дію Великої П'ятниці.

Ціль цих рядків — звернути нашу увагу на зовнішній, чисто людський бік цієї Драми. Хто були убивці Христа? По-земськи беручи, це були люди. Хто вони були, з яких спонук діяли, яке було історично-соціяльне підложжя цього вчинку? Безперечно, найбільш великого у консеквенціях — убивства, що його занотували аннали історії людства. При цьому не можна забувати, що цей чисто людський бік справи щодо голготської св. Події був вповні підпорядкований Божеським плянам надприродного порядку, був трансцедентального засягу. Люди і все людське були тут щось ніби „технічний інструмент", чисто людський лаштунок — у незбагненному, святому акті відкуплення, спасіння людини Сином Божим!

Увесь, так би мовити, людський елемент, історичний сценарій Христової Драми можна поділити на кілька частин, тісно з собою пов'язаних. На ряд окремих дій, з яких кожна має свою специфічну участь і співвину в смерті Христа. Жиди й погани, націоналізм і лібералізм, групові, релігійні та світоглядові різниці того часу — тісно пов'язані між собою, і в їх результаті постигла Христа така важка смерть. Підкреслюю ще раз: беремо під увагу не догматичні, а чисто людські моменти цього св. Акту.

В довгій галерії безпосередніх убивців Христа вибиваються на перші місця такі групи тодішнього жидівства:

I) Група т. зв. фарисеїв, найбільш численна й впливова релігійно-суспільна „партія" тодішнього населення Юдеї, одної із окупованих Римом провінцій, що мала свою повну автономію та автохтонну адміністрацію, під бачним, однак, оком висланника Риму. Група фарисеїв надавала тон і напрямок всьому релігійному, а то й національно - державному життю жидівського народу. З-поміж них рекрутувались найбільш впливові люди. Відношення їх до римського окупанта було гідне й таковне, без лизунства й коляборації. Під релігійним оглядом були це великі облудники, як не демагоги, так що й по сьогодні слово „фарисей" залишилось синонімом подвійного життя. До Христа їхнє відношення було найбільш погане з-поміж усіх прошарків жидівського суспільства. Христос не вчинив ні одного компромісу, ні одної поступки в сторону цієї найбільш впливової групи цього народу. Найбільш драстичні слова, що їх ужив Христос в своєму навчанні, були звернені саме проти цієї найбільш зіпсутої верстви народу. Вони й були головними моторами спіймання, засуду й смерти Спасителя.

II) Група т. зв. зелотів, ультра-патріотів свого народу, ліберального забарвлення. По-теперішньому можна б їх окреслити, як „популярний фронт спротиву" окупантові, Римові. Вони ненавиділи багачів, взагалі жидівську верхівку, що була при владі. Погорджували ними, якби тепер, скажімо, „колябораитами". Люди дуже релігійні, при чому оборонці кривдженого народу й фанатики боротьби на смерть і на життя — за свою свободу. З цією групою Христос не мав більших конфліктів, бодай виразних. (Деякі автори кажуть, що зрадник Юда був прихильником-членом цієї групи-партії, про що буде згадка пізніше).

III) Група ессенів, найменша числом і впливами. Це були „сини землі", хлібороби. Вели аскетичне життя. Кажуть, що св. Іван Хреститель походив з цієї верстви. Між ними було найбільше відданих прихильників, а то й самих св. Апостолів Христових.

IV) Теж невелика, але дуже агресивна й впливова група садукеїв. Традиційна й чистокровна аристократія Ізраїлю... З-поміж її рядів походило священство, нижче й вище. Великі земельні власники, багаті купці й фінансисти — одначе, переїджені матеріялізмом та релігійним лібералізмом, як не вільнодумством. Змагалися з „релігійними" фарисеями за церковні й політичні впливи в народі. Мистці від інтриг, зокрема ж підлизники поганського Риму.

Історики й церковні письменники кажуть, що головну вину в смерті Сина Божого поносить перша із згаданих чотирьох груп тодішнього жидівського суспільства, фарисеї. На один мільйон жидів у Палестині (тоді Юдеї) начислювали фарисеї тільки 60 тисяч душ. Св. Іван Євангелист двократно генералізує всіх тодішніх юдеїв — із фарисейською кастою-групою, що через свою зорганізованість і спрят мала помітні впливи в цілому народі.

Син Божий не зачислявся (офіціяльно) ні до одної із цих груп, хоч дехто каже, що Він був найдальший від садукеїв, а найбільш таврував проступки — фарисеїв. У ненависті до Христа, в критичних днях Страсного Тижня, обидві ці групи, „правиця й лівиця", подали одна одній руки. До цього часу вони „самостійно" слідкували за Христом (впродовж трьох років Його діяльности); насилали шпигунів-провокаторів до Нього, перекручували Його слова й робили на Нього доноси окупаційним властям. — Остаточно, в тісній співпраці між собою, обидві ці групи солідарно впіймали, оскаржили й засудили Христа, як теж шантажем вимагали від Пилата, щоб він апробував їхній присуд смерти на Христа.

Велику ролю в убивстві Христа відіграв також жидівський націоналізм. Христос проповідував духове царство й визволення, а ці ідеї були в яскравому противенстві до аспірацій тодішніх жидівських патріотів, прихильники яких знаходилися в кожній із згаданих чотирьох груп жидівського населення. Деякі церковні автори ставлять аж таке сміливе твердження, що сам Юда-зрадник належав до табору крайніх жидівських „націоналістів", і що мотивом його вчинку були не так матеріялістичні міркування, як „розчарування" в Христі, як Месії вибраного народу... Це є тільки гіпотези, може надто сміливі, без ніякої основи у св. Євангелії, чи християнській традиції.

Також римський опортунізм був, і то остаточною, офіційною причиною хресної смерти Божого Сина. Його чільним репрезентантом є Пилат, холодний скептик, якщо не цинік („Що це є правда?").

Такі були чисто зовнішні, чисто людські причини смерти Христа; такі були Його посередні, або безпосередні убивці. При чому зазначаємо ще раз — це були чисто людські моменти й чинники у великій хресній Драмі на горі Голготі. Автентичне й священне навчання (правда-догма) св. Вселенської Церкви є одна: Христос помер за гріхи наші. Тому Він — наш Спаситель і наш Христос. Все інше — це діло рук людських, при виразній і споконвічній волі небес.

о. М. Федорович

В. Щавинський

НОВИМИ ДОРОГАМИ

Такий наголовок мала стаття в „Свободі" з вересня 1955 року, в якій було написано про з'їзд інженерів Америки й Канади у „День Праці" в Торонті і про прийняту ним резолюцію: „активно і ініціятивно включитися в господарську дію Північної Америки".

Сьогодні повторюємо цей наголовок із такого приводу:

Мале містечко Лясумпціон за 25 миль на північ від Монтреалю в Канаді було місцем цікавої події в суботу, 7-го квітня 1956 року. Українські священики з Монтреалю та місцевий французький клир посвятили пробну фабричку (т. зв. Piloting Plant) нової акційної спілки „Continental Iron & Titanium Mining, Ltd." Після посвячення відбулося для приявних більш ніж сотки осіб скромне прийняття з промовами, якими проводив від фірми інж. О. Марків у французькій мові.

Згодом гості відійшли, а в залі лишилися тільки ті, які бажали бути присутніми на перших річних зборах спілки.

„Треба подивляти, — заявив по-англійськи заприсяжений бухгальтер, що переводив вимагану законом контролю молоденької фірми, — як провід спілки зумів за рік такими малими фондами — (біля 50,000 дол.) добути осяги, на які подібні фірми витрачають мільйони."

Акціонери 60% українці — решта місцеві французи, затвердили звіти і вибрали Раду Директорів. Рада складалася з 11 членів, в тому числі сім українців: 4 з Монтреалю, два з Торонта і сьомий нововибраний — з Америки, інж. А. Мілянич.

Нововибрана Рада пішла на ділове засідання, щоб намітити дальші пляни праці. На засідання запросили гостей, інж. А. Петріну, голову „Титанієвого Інвестиційного Клюбу" з Дітройту, інж. Сидора Тим'яка з Ню Йорку, двох французів, зацікавлених в купівлі акцій та в оферуванні зложищ руди, і підписаного.

Спілка почала експлюатувати законтрактовані зложища титанієвої руди. Перші вагони привезли до пробної фабрики, щоб устійнити найкращу рецепту для перерібки руди на півфабрикати.

„Для нашої фабрички, як бачите, ми придбали доволі повне устаткування лябораторії, щоб не тільки повноцінно переводити аналізи наших руд і півпродуктів, але й робити лябораторійне топлення руди для себе і для інших фірм. Маємо вже навіть одно реальне замовлення на таку працю — пояснює інж. М. Солодуха, шеф-металюрг фірми, який поза тим працює інженером консультантом фірми Pershing Amalgamated Mines Limited.

Властиву продукцію півфабрикатів вже в десятках тонн денно, що її пляновано на кінець 1957 року, рішила Рада приспішити щонайменше на пів року, рішаючи закупити існуючі, вигідно положені й частинно устатковані фабричні об'єкти за дуже приступну ціну.

„Підготові збуту присвячуємо велику увагу, — каже відповідальний за фінансову політику спілки, секретар і скарбник, інж. А. Марків, — покищо весь наш півпродукт думаємо збувати в Німеччину. Переговори йдуть. Важливе, щоб туди йшов по вигідній ціні наш побічний продукт — спорошкований залізо-оксид. Вигляди цієї справи настільки добрі, що рішаємося купити готовий об'єкт і приспішити поодинокі етапи праці. Змінюємо теж наші фінансові пляни.

„Рішаємо, — додає, — випустити решту з дозволеного нам через державну „Секюриті Комишен" мільйона акцій, тобто 400,000 долярових акцій, негайно, але вже не по 10 центів за акцію, як дотеперішніх 600,000 акцій, але по 30 центів за долярову акцію. Ми мали великі труднощі з „Секюриті Комишен" за перших 600,000, з яких американські акціонери (отже й ви) дістали 140,000, щоб могти продавати їх по 10 центів. — Тепер „Секюриті Комишен" поставила, як ліміт, 25 центів. Ми підносимо на 30 центів, бо вважаємо, що ми практично варта сьогодні щонайменше вдвоє більше. Зрештою, покищо цей випуск сьогодні субскрибували дотеперішні акціонери, між ними й ваша Америка в більше як поважній кількості", — додає сміючись.

Інж. Марків згадав, що американські українці купили вже 140,000 акцій по 10 центів. Хто це? — питаємо по хвилині нашого сусіда, головного „шукача золота" спілки, інж. Звонка, про якого знаємо, що саме підготовляє чергову експедицію на північ Квебеку, де ще доріг немає, щоб устійнити зложища багатої титанієвої руди, яку знайшли минулого року в долішньому бігу однієї з рік.

„Ми, властиво, не знаємо гаразд хто, — відповідає з усмішкою інженер, — але й не цікавимося цим дуже, хоч практично всі прізвища маємо в картотеці. Справу в свої руки взяли спершу дітройтські інженери, що оформили наших акціонерів в незалежний „Титанієвий Інвестиційний Клюб", згодом зацікавлення поширилося і на інші осередки українців. І так сьогодні тут, крім Дітройту, бачите також представника з Ню Йорку. Мав бути й представник зі Шікаґа, але щось йому пиришкодило приїхати.

„Американці, як ми їх називаємо, своїм ставленням і заохотою багато допомогли нам, у першу чергу в підтриманні віри у власні наші сили. Сьогодні, як Ви самі бачили, поставили ми їм до диспозиції стільки акцій нового випуску, скільки вони захотіли, не зважаючи на те, що канадійські акціонери, — зокрема засібні у гроші французи, брали б кожну кількість „аль парі", а не то по 30 центів, дармащо ми щойно починаємо пробну переробку не більш як по десять тонн денно в цій фабриці, де сидимо."

Дякуємо, прощаємось і виходимо з безліччю вражень. Пробуємо їх упорядкувати. Ще раз вертаємось думками до промов, що їх виголосили під час прийняття: мейор міста, посол до парляменту з цієї округи та високий представник французького клиру. Всі вони водно підкреслювали признання ініціятиві засновників, зокрема українських засновників.

П'ЯТЬ БІЛЬЙОНІВ НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

требують допомоги від ЗДА — в американському інтересі, для скріплення американської безпеки. Це стосується передусім країн, які все ще є запальними потенціяльними пунктами для вибуху нової війни: поділена Корея, протока Формози, поділений В'єтнам. Вони не мають змоги втримувати власними фондами потрібні збройні сили. Комуністичний Китай все ще не хоче скласти навіть словесної декляраці про свою відмову від війни, як засобу здійснення своєї безпосередньої цілі — „визволення" Формози й островів в її протоці. До другої категорії належать країни на Середньому Сході, виставлені на небезпеку совєтської агресії: Іран, Ірак, Пакістан, Сіям, врешті — найближче до Европи — Туреччина. Допомагаючи їм бути сильними і мати здорову господарку — ЗДА помагають собі. Третьою категорією держав, які потребують допомоги, хоч частинно в іншій формі, є члени НАТО, врешті такі держави, як Еспанія, що не належить до НАТО, але має двосторонній союзницький договір з ЗДА, чи Югославія, про яку Доллес висловився, що „видається нам за доцільне скріплювати її національно-державну самостійність". Врешті до останньої категорії країн, що користають з американської допомоги, належать „невтральні" країни з Індією у проводі. Допомога цим країнам викликає найбільш сумнівів і раз-у-раз підносяться голоси, чи не вкладає тут Америка гроші в підвищування потенціялу країн, які з свого боку скріплюють моральний і політичний потенціял Совєтів і комуністичного Китаю, а на випадок нового світового зудару, — тільки в найкращому випадку залишаться невтральні, бо не виключене, що вони опиняться по другому боці барикади.

Як звернення Президента з 19 березня ц. р., яке було формальним закликом до Конґресу прихилитись до внесення Президента про асигнування $4,900,000 на допомогу закордонові, так само зізнання державного секретаря Доллеса перед Комісією для закордонних зв'язків Сенату з 30 квітня ц. р. — зактуалізувало цю справу і висунуло її на чоло всіх інших державних справ. В останньому часі ведеться на цілому Заході палка дискусія про способи, як повинна вестися така допомога, щоб вона не викликала в окремих країнах враження, що їх „купують", і тому не давала психологічно протилежних наслідків до тих, що їх жертводавець хоче осягнути. Тому залунали голоси, щоб частинно скерувати допомогу закордонові через Організацію для Европейської Економічної Кооперації (ОЕЕС), до якої належать не тільки країни НАТО, але й такі, як, напр., Швеція і Фінляндія, що стоять під вічним тиском совєтського шантажу, — та частинно через Об'єднані Нації. Очевидно, що Америка не може зректися свого суверенного права — давати допомогу на підставі безпосередніх двосторонніх умов з різними країнами, де втримуються американські місії, які дбають за американський інтерес. Тому так само смішно було б сподіватися, що СССР відмовиться безпосередньо субвенціонувати не то комуністичний Китай, в який він вклав уже більйони грішми, машинами, товарами і зброєю, — але й такий Афганістан, чи Єгипет, пов'язаний напівфікційним договором про вимінний торг „зброя за бавовну". Палку дискусію викликає, напр., питання про участь Америки, безпосередньо і через Банк для Допомоги і Розвитку, у будові гігантської греблі на Нілі: чи є, чути голоси, глузд уможливити Єгиптові через заводнення його пустинних обширів таку продукцію бавовни, що вона вб'є збут бавовни американської? Хоч це гарно, що завдяки такій греблі єгипетський нарід осягнув би куди вищий життьовий рівень, але чи це йде по лінії американської політики, щоб годі амбітний єгипетський диктатор дістав ще більшу змогу викликати воєнну авантуру з остаточним зиском Москви?

Бачимо, що це надзвичайно складна проблема, яка не вичерпується фактом — витягнення з кишені грошей і переказ їх на закордонну адресу. Від правильного розв'язання цієї проблеми залежить не тільки збереження чи втрата великих квот американських податників, але й безпека всієї країни.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ХОРОМИ КОМУНІСТИЧНОГО ДИРЕКТОРА

Мешканець м. Надвірної на Станиславівщині пише до редакції „Радянської України" такого листа:

„Як тільки колишній директор Надвірнянського ліспромгоспу тов. Гариш звільнив мешкання для нового директора З. Гільбуха, цей зразу ж заявив, що йому воно не подобається, і розпорядився зробити капітальний ремонт. Директорська душа забажала комфорту: щоб стіни виблискували золотом і сріблом, щоб замість кафляної плитки салатового кольору стояла якась інша, щоб стелю прикрашав не звичайний абажур, а розкішна люстра, щоб і умивальники були порцелянові. З. Гульбух потурбувався й про водопостачання: встановив на горищі величезний бак, а в дворі — відцентрову помпу, щоб перепомповувати воду з колодязя. Його не хвилювало, що багатьом мешканцям через закриття колодязя доведеться ходити по воду за кілька кілометрів. У кругленьку суму ввійшов державі ремонт директорських хоромів — понад 21 тисячу карбованців".

Отак влаштовується на окупованих землях нова дворянська комуністична каста.

ОКУПАНТИ „ПОЛІПШУЮТЬ" ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

Якийсь А. Стешко пише в листі до „Радянської України":

„Коло тютюнового кіоску мені часто доводиться спостерігати таку сценку: підходить покупець і питає: „Якої фабрики „Біломор?" — „Львівської". — „А ростовської є?" — „Немає". — „А київської є?" Теж немає? Ну, так куріть самі". — І покупець відходить. Я не раз замислювався над таким питанням: чому папіроси однієї й тієї ж марки, але випущені в різних містах, так відрізняються одні від одних? Ось, наприклад, львівська тютюнова фабрика (м. Винники). Тютюн в її папіросах задушливий, неприємний, щоб викурити папіроску, треба витратити до десятка сірників, бо папіроса щохвилини гасне. Не зайвим буде відзначити, що й опакування їх неохайне, часто трапляються в пачках пусті гільзи (тутки), обрізки паперу, мотузки..."

А чи не замислювався А. Стешко над тим, чому всюди там, куди приходить московсько - большевицький режим, не тільки гіршає якість усіх продуктів, але й взагалі всі вони помалу зникають? До речі, вінницький тютюн перед „визволенням" вважали в Галичині за найкращий.

● У Парижі й інших містах Франції ганялися 1-го травня цього року не за комуністами, а за — альжирцями. Поліція дістала відомості, що альжирці, яких у Франції є коло 100,000 хочуть використати першотравневі походи, щоб демонструвати проти політики Франції в Альжирі, де зосереджено величезну армію для „пацифікації" арабських самостійників.

СПРОСТОВУЄМО

що помилково, через друкарський недогляд НЕПРАВИЛЬНО ПОДАНО на сторінці „Випродаж книжок" — „Твори Лесі Українки" і „Твори М. Куліша" в рубриці 50% опусту.

„Твори Л. Українки" є в рубриці 10% опусту, —
„Твори М. Куліша" є в рубриці 5% опусту.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя Відд. 223, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 6-го травня, в парафіяльній залі, зараз по Службі Божій. Присутність всіх членів конечна. — Управа.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, в тим самим і співвласниками 17-ти мільйонового майна організації!

Зі Спорту

НЮ ЙОРК, Н. Й.

БЛЮ СТАР — УСК Ню Йорк 2:2 (1:2)

Змагання проти сильної жидівської дружини покінчилися, після швидкої і дуже цікавої гри, нерішеною. Перша полугра була менш-більш вирівняна, хоч напад УСК-у частіше перебував під воротами противника. В 15 хв. Маланчук здобуває провадження з довгої подачі Павлюка. Опісля кілька гарних заграль кінчаються безуспішно через стрілову недиспозицію УСК-івців. Це до певної міри підбадьорює жидів і в 30 хв. вони вирівнюють з підворітного замішання. Проте їхня радість тривала недовго, бо через дві хвилини Є. Голюка, притомним стрілом у довгий ріг, здобуває другі ворота. В другій частині гри жиди починають перебирати ініціятиву в свої руки, і часто домінують на грищі. В 70 хв. вони не використовують карного копу, однак кілька хвилин пізніше їхній правий крайник проривається за допомогою рук під наші ворота. Його гострий стріл Цьолко відбиває залегко, а зовсім непокритий другий напасник, без труду, стріляє другі ворота для Блю Стар. В останніх хвилинах гри УСК намагається здобути знову провадження, але амбітний цього вечора противник, має багато щастя, і йому вдається вдержати вислід.

УСК Ню Йорк — ДЖУЛІЯНА 1:0 (0:0)

Ню Йорк, 22 квітня. — Дружина УСК-у, сильно перемучена змаганнями в середу проти Блю Стар, зуміла перемогти сильних і швидких італійців. На протязі 90-ти хвилин гра стояла на відносно низькому рівні, при чому Джуліяна мала легку перевагу. Напад УСК-у не використав численних догідних позицій в першій півгрі. Щойно після перерви в 55 хв. щастить Васильк евичеві, що замінив Павлюка, здобути перші, і як пізніше виявилося, останні ворота дня. Багато сильних стрілів противника бравурно вилোвив Цьолко. Він був цього дня найкращим змагуном на грищі і йому у великій мірі, треба завдячувати перемогу УСК-у.

УСК Ню Йорк — ГОТА СК 8:2 (5:1)

Ню Йорк, 25 квітня. — Треті в одному тижні мистецькі змагання УСК, без Шміґля, Арндта і Павлюка, виграв переконливо вислідом 8:2. Хоч противник був доволі слабкий, то все ж таки це не зменшує заслуги наших змагунів, що своєю наскрізь неегоїстичною і повною посвяти грою, робили з противником все, що їх подобалося. В 4-ій хв. С. Голюка відкриває воротне конто. До нього долучаються в малих відступах часу: Шпон, Маланчук і Наливайко. Автором п'ятих воріт був знову Голюка.

В другій півгрі УСК сповільнює темпо, щоб заощадити сили на слідуючі змагання. Проте, наш рухливий напад не перестає облягати воріт противника. Дальші ворота здобувають: Голюка, Шпон і самовбивчі.

З УСК-у на вирізнення заслуговують: С. Голюка, І. Маланчук, З. Шпон і Цьолко.

УСК Ню Йорк — ГЕЛЛЕНІК 4:2 (1:1)

Змагання, що на них вже від кількох тижнів, з найбільшою нетерпеливістю, чекала наша публіка, покінчилися, після дуже швидкої і цікавої гри, зовсім заслуженою перемогою УСК-у. Факт, що дружина Геллєнік зуміла минулої неділі відібрати одну цінну точку дотеперішньому лідерові табелі — Бляв-Вайс Готше, мав до певної міри вплив на те, що наша одинадцятка поставилась до цих змагань найбільш серйозно, й тому певно вирішила їх у свою користь.

Вже в 3-ій хв. Арндт, після гарного наріжника Ґивеля, здобуває провадження. Однак, це не заломлює амбітних греків, і одна з їхніх численних атак кінчається воротами з найближчої віддалі. Стан 1:1 починає непокоїти численно зібрану публіку, тим паче, що УСК має по своїй стороні вітер. В другій частині гри УСК має багато більше з гри. В 55-ій хв. греки стріляють наріжника. Ю. Колодій головкою досягає високий м'яч, спрямовує його до Арндта, цей продовжує до Маланчука й УСК веде 2:1. Це підбадьорює нашу дружину, зокрема в нападі добачуємо ряд гарних заграль, вислідом чого є треті ворота зі стрілу Ґивеля. У 85-ій хв. Арндт сильним стрілом з карного поля здобуває останні ворота дня.

УСК, як цілість, заграв дуже жертвенно, а передусім спокійно. На окреме вирізнення заслуговують: Колодій, Наливайко й Цьолко.

Склад УСК-у: Цьолко; Шміґель, Підгорецький; Наливайко, Серант (Колодій), Колодій (Коваль); Шпон (Павлюк), Маланчук, С. Голюка, Арндт, Ґивель.

О. К.

З СПОРТОВОГО ЖИТТЯ В МІННЕАПОЛІСІ

Сезон копаного м'яча 1956 року в Міннесоті почався 22-го квітня. В змаганнях беруть участь дев'ять дружин різних національностей. На листі змагань є дві українські дружини — „Київ" і „Тигри". „Київ" — дружина Спортового Т-ва „Київ" є вже відома з своїх змагань в Міннесоті. Ця дружина має всі шанси на здобуття звання першуна стейту. „Тигри" — дружина при Осередку СУМА в Міннеаполісі. Ця дружина зорганізувалася в другій половині січня 1956 року. Зразу по оформленні почала підготовлятися до змагань. Дня 14-го квітня відбувся Вечір-Хрещення дружини. Гостем був інж. Володимир Левицький, заступник голови ГУ СУМА. В своїй гарній промові інж. Левицький побажав розвитку та успіхів новоствореній дружині.

Надійшов день змагань. О год. 1:30 по пол. „Тигри" грали з минулорічним чемпіоном, німецькою дружиною — „Ст. Пол А". Гра, з самого початку виявилась в жвавім темпі обох сторін і в дійсно високомистецькому рівні змагань. При всіх намаганнях жадна сторона не спромоглася до здобуття воріт, в першій половині гри. Друга половина гри пройшла з не меншим напруженням, проте німцям вдалося здобути від „Тигрів" два цілком заслужені ґолі. Глядачі реаґували на кожний удар м'яча з великим захопленням. Вислід: „Тигри" — „Ст. Пол А" 0:2 (0:0).

О год. 3:30 по пол. „Київ" почав гру з норвезькою дружиною „Контакте". Без жадного застереження треба ствердити, що „Київ" з перших хвилин взяв ініціятиву в свої руки і тримав її до кінця гри. Перша половина гри закінчилась рахунком 3:0 на користь дружини „Київ". Друга половина рахунку не змінила, хоч гра велася під воротами противника. Норвежці технічно ніяк не могли дорівняти витриманим змагунам змагунам дружини „Києва". Вислід: „Київ" — „Контакте" 3:0 (0:0).

Склад дружини „Тигри": Павлишин С., Чіхрай К., Микуляк М., Павлишин М., Гаврилюк Т., Вовчак С., Крамарчук М., Дмитришин Б., Ганко В., Куліш П., Куліш Н., Левицький М. Запасові змагуни: Ганко Е., Колодницький Р., Колодницький І., Ганко Г.

Е. Г.

ПРОЄКТ НОВОЇ КАТЕДРИ В КОВЕНТРІ

Королева Єлисавета II оглядає модель нової катедри, будованої у зруйнованому 1940 р. німецькими летунами, місті Ковентрі

● Генерал Геррі І. Оде перейняв, після генерала МекОліффа, який відійшов у стан спочинку, командування над усіми американськими військами в Европі. Прощаючись з американським військом, ген. МекОліфф заявив, що воно тепер найкраще у світі, має найбільшу силу вогню і є дійсним ґарантом безпеки Европи.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ТАРЗАН, ч. 3663. Палке божевілля

Ватажок дико тупнув ногою об землю, а тоді стрибнув в лютому божевіллі.

Барабани втихли. Глузуючи, Манга витягнув спис і штовхнув ним Тарзана.

Це був знак! Вигукуючи і жестикулюючи, кілька людожерів кинули горіючі смолос-кипи на хмиз, під ноги жертв.